

ادب دی آبروی نہیں۔ ایہناں دے کہن تے میں گورنمنٹ کالج یونیورسٹی لہورورگی مہان درسگاہ وچ ایم۔ فل کرن لئی داخلہ لیا۔ اتھے مینوں پنجابی دے بے بدل استاد ملے جنہاں میریاں سوچاں نوں رشنا یا۔ ایہناں مہان ہستیاں وچ ڈاکٹر افتخار احمد سلہری، ڈاکٹر محمود الحسن بزمی، ڈاکٹر ظہیر احمد وٹو، ڈاکٹر شبنم اسحاق، پروفیسر کلیان سنگھ کلیان شامل نہیں جیہناں میریاں سوچاں وچ مدتاں توں پیاں گنجھلاں دانوار کیتا۔ مقالے دی چون ویلے میرے مان جوگ استاد تے نگران ڈاکٹر افتخار احمد سلہری جو اک لکھ کچھ منکھ نہیں ہمتاں تے حوصلیاں دی عملی تصویروی نہیں۔ استاد ہون دے نال نال میرے وڈھے ویراں ورگے نہیں اوہناں میرے شوق تے دلچسپی بارے پچھیا میں اوہناں نال ایس خالیش دا ظہار کیتا جے میں کسے ایہو جھے کھو جکارتے کم کرناں چاہندا ہاں جیہنے پنجاب دی حقیقی تے سچی تواریخ ایکی ہوئے اے۔ ڈی اعجاز ہوراں داناں تجویز کیتا۔ مینوں ایس گل دی بڑی خشی ہوئی کیوں جے اے۔ ڈی اعجاز تعلق میرے لاگے ہڑپا نال سی۔ میرا اوہناں نال بال پن توں ای اٹھن بہن سی۔ اوہناں نال اوہناں دی لکھتاں تے اکثر گل بات ہوندی رہندی سی اوہناں پنجاب دی تواریخ دے کئی گواچے پنے ساہنے لیاندے جنگ آزادی جو باراں وچ لڑی گئی اوہدی حقیقی تے سچی تصویرا کھراں دی لڑی وچ پروکے لوکائی ساوین دھری تے ڈاکٹر افتخار احمد سلہری ہوراں بہوں سوہنے رنگ تے ڈھنگ نال موضوع چنن وچ میری مدد کیتی اتے مقالہ لکھن دا ول وی دیسیا جس کارن کم کرنا سکھلڑا ہو یا میں مقالے نوں چاراں باباں وچ ونڈیا مقالے دا موضوع اے۔ ڈی اعجاز دی پنجابی سیوا ہے۔

پہلا باب:-

اے۔ ڈی اعجاز دی حیاتی دے حالات تے واقعات، پہلے باب دے دو جز نہیں:

پہلا جز حیاتی دے حالات:

ایس دے وچ اے۔ ڈی اعجاز ہوراں دا تعارف اتے اوہناں دی حیاتی دے دو جے کچھ جمن تو مرن تائیں۔

دو جا جز لکھتاں دا ویروا:

ایہدے وچ اوہناں دیا لکھتاں دا ویروا کیتا گیا ہے چھپیا، ان چھپیا مواد بارے وی جانکاری دتی گئی ہے۔

دو جا باب:

ڈھولے دی ریت

ایہدے وچ ڈھولے دی ریت بارے دیسیا گیا ہے۔ ڈھولے دی تعریف۔ بُتر اتے گاؤن دے انگ شامل

نیں۔

تجباب:

ایس باب وچ آزادی دی جنگ 1857ء دے وچ مجاہداں، غداراں اتے فرنگی دھاڑویاں دا بھرواں ذکر
ڈھولیاں اتے تواریخی حوالیاں نال بیانیا گیا ہے۔

چوتھا باب جانجے چھتے دا ویروا

ایس باب وچ ڈھولے دی تعریف ہے۔ ڈھولاساڈی رہتل دا اٹوٹ انگ ہے۔ ایہہ باراں دی صنف
ہے۔ ایہدے وچ ہر قسم دا موضع آسکدا ہے اے۔ دی اعجاز ہوراں نوں ڈھولیاں دے ایس اٹلے بھنڈار نوں اکٹھے
کردیاں ہونیاں جیہڑیاں اوکڑاں آیاں اوہناں دا ذکر ہے۔

اخیر وچ تت تے سٹاکڈیا گیا ہے۔

میں اپنے سارے سنگیاں دوستاں دا شکر گزار ہاں جیہناں ہراوکر وچ میرے موڈھے نال موڈھا جوڑی
رکھیا۔ پیر پیرتے میری راہنمائی کیتی۔ میں اپنے استاداں داوی شکر گزار ہاں جنہاں پنجابی ادب دے مختلف پکھاں نوں
اپنے اپنے انداز وچ جانو کرایا میں عبدالحفیظ ہوراں داوی احسان مند ہاں جیہناں ویلے سر کمپوزنگ کیتی۔
رب سوہنا سارے دوستاں استاداں اتے جیہناں میرے مقالے وچ مدد کیتی خسیاں بھری لمی حیاتی دیوے
(آمین)

محمد جہانگیر قمر

رول نمبر 1113